

Karlstad i juli 2002

Nätverksprojekt för globalt* miljö- och rättvisearbete i Karlstads stift

* Att tänka *globalt* och handla *lokalt*.

Faktabakgrund

Karlstads stift har under de senaste tio åren varit ett av de ledande stiften i Sverige vad beträffar kyrkans miljöarbete. Sedan 1992 finns i Karlstads stift ett *miljövärn* och nov. 1995 antog stiftsfullmäktige det *miljömanifest* som sedan dess legat till grund för stiftets arbete med miljöfrågorna.

På församlingsnivå har det utbildats *miljöombud*. Under åren 1998 - 2000 fanns det omkring 100 miljöombud i drygt 60 församlingar. Dessutom är två av stiftets församlingar *miljödiplomerade*. Miljöarbetet ute i församlingarna har hittills fått en stor betoning på lokala förhållandena, med kretsloppsinsatser, kompostering och energihushållning i fokus.

Karlstads stifts miljövärn håller nu på att utvecklas till en fastare organisation i stiftet och skall i fortsättningen sortera som en mer självständig enhet under Egendomsnämnden. Beslut är nu också taget och arbetet påbörjat för att det tidigare miljömanifestet skall revideras och ge utrymme också för ett etiskt förhållningssätt till miljöfrågorna och de globala miljö- och rättvisetankarna.

Den personella resursen på stiftskansliet har minskat, vilket innebär att utvecklingsinsatserna idag är mer beroende av församlingarnas egna krafter.

För en hållbar och långsiktig utveckling av vårt miljöarbete i Karlstads stift behöver vi i stiftet bygga upp ett sammanhållet nätverk av *resurspersoner* på församlingsnivå. Nätverket skall organiseras under stiftets miljövärn och skall vara den påtryckargrupp och stödresurs som är nödvändig för att församlingarna i stiftet skall kunna genomföra ett långsiktigt miljöarbete. De skall med faktakunskap och metoder utifrån de globala miljö- och rättvisefrågorna öka församlingarnas medvetande om sitt lokala miljöansvar.

Projektbakgrund

1. Idag har vi kommit till insikt om att miljöproblemen är ett globalt problem och att jorden är en begränsad ändlig resurs. Alltmer har vi också börjat förstå att miljöproblemen inte i första hand orsakas av stora katastrofer utan är orsakat av vårt dagliga sätt att leva. TÄNK GLOBALT innebär att man ser hur vårt sätt att leva lokalt får globala konsekvenser för andras möjligheter att leva ett fullvärdigt liv. Detta innebär också att vi skaffar kunskap om hur vårt sätt att leva drabbar människor i andra länder.
2. Ökade kunskaper om situationen i Latinamerika (LA) ger oss bl.a. kunskaper om hur våra konsumtionsvanor påverkar den enskildes livssituation i LA. Många av våra vanliga handelsvaror, såsom kaffe och bananer produceras sedan lång tid tillbaka under svåra sociala och ekonomiska förhållanden bland lokalbefolkningen i länderna i Latinamerika. Rättvisemärkta varor - kaffe och bananer - kommer idag från ett flertal kooperativ i dessa länder. De arbetar såväl med ekologisk hållbarhet som med att förbättra befolkningens sociala och ekonomiska framtidsmöjligheter. Föreningen för Rättvisemärkt i Sverige är angelägen om att främja, stärka och utveckla villkoren för

småproducenter för bl.a. kaffe, te, kakao, socker och bananer. I föreningen som grundades 1994 av 14 svenska folkrörelser ingår bl.a. Svenska Kyrkan, SKM och Lutherhjälpen. Svenska kyrkans arbete i LA har endast pågått under de två senaste 20 åren, till skillnad från det mer än 100 - årigt arbete som t ex i Afrika.

3. HANDLA LOKALT innebär att vi i vårt dagliga liv söker hitta ett hållbart förhållningssätt visavi miljön utifrån de kunskaper och insikter som de globala perspektiven ger.
4. Nya folkbildningsmetoder med impulser från Paulo Freire:s pedagogik och den latinamerikanska befrielsesteologin, har avsatt tydliga spår i det folkbildningsarbete som idag pågår bl.a. i Latinamerika. En möjlighet finns att det pågående folkbildningsarbetet i LA skall kunna påverka folkbildningsarbete i Svenska kyrkan, t.ex. för våra församlingars miljö- och rättvisearbete? Befrielsesteologins tre ledande begrepp - *se, bedöma, handla* - passar väl in i det fortsatta lokala arbetet som bör komma igång med bl.a. miljödiplomeringen.

Vidare tjänar att omnämnas de kontakter som Karlstads stift sedan lång tid tillbaka haft med människor i Latinamerika, t ex genom

1. Companeroprojektet i Ecuador där Kyrkans Unga under mer än 20 år haft kontakter med en befrielsegrupps arbete i södra delen av landet. Ett projekt som nu får ekonomiskt stöd genom SKM för ett fortsatt ungdomsengagemang inom stiftet.
2. Kontakter med det missionärspår från stiftet som i drygt 10 år arbetat i ett folkbildningsarbete utifrån befrielsesteologi i Länderna i Central - Amerika.
3. En förfrågan som nu finns från Lutherska kyrkan i Costa Rica om en vänskapsrelation med församlingar/pastorat i Karlstads stift.
4. Även Svenska Kyrkans regnskogsprojekt i Costa Rica tjänar att omnämnas i dessa sammanhang.

Uppdrag för projektet:

- Att under miljövernans ansvar rekrytera 10 resurspersoner som skall ingå i det nätverk som Miljövärdet utser som under en 5 - årsperiod skall medverka i församlingarnas verksamhetsutveckling.
- Att tillsammans med Miljövärdet hitta finansiering av projektet.
- Att tillsammans med Sensus utforma en verksamhet kring nätverkets kompetensutveckling.
- Att under 2003 genomföra utbildningsseminarier i form av ett antal internatverksamheter med mellanliggande självstudier inom områden som t ex globala miljöfrågor, solidaritetsarbete, rättvisefrågor, faktakunskap kring länderna i Central - Amerika.
- Att förbereda, organisera och genomföra en planerad 2 - veckors studieresa till Costa Rica. (Se "Projektbakgrund".)
- En utvärdering genomförs under hösten 2004 och resultatet skall påverka upplägget för den fortsatta verksamheten under 5 - årsperioden
- Att under 2004 genomföra uppföljningsseminarier för det fortsatta arbetet i nätverket.

Förväntade resultat

1. Målet är att de personer som ingår i nätverket under en 5 - årsperiod skall ha igångsatt ett bredare miljöarbete med mer engagemang för globala miljö- och rättvisefrågor inom i första hand sina egna församlingar och där arbeta utifrån bildandet av nya

gruppkonstellationer där lokalombud för de internationella organisationerna skall samverka med miljöombuden.

2. Att 25 % av stiftets församlingar med hjälp av nätverket under tidsperioden har utvidgat sitt miljöarbete till att omfatta såväl de egna miljöfrågorna som de mer globala solidaritetsfrågorna kring miljö- och rättvisa.
3. Informationsspridning som underlag till de förtroendevalda som har att revidera innehållet i Församlingsinstruktionerna, t ex inom områden som rör internationell diakoni och mission.

ORGANISATION

Ägare av projektet är Karlstads stifts miljövern som för projektets genomförande avser att inrätta en projektledartjänst på 25% av heltid. Projektledarens uppgift är att i enlighet med projektets uppdrag och förväntade resultat planera, organisera och driva nätverksbyggandet. Styrgrupp är Karlstads stifts miljövern.

ARBETS- OCH TIDSPLAN

Ht 2002	Start för projektet Projektanställning Rekrytering av 10 resurspersoner Planering av utbildningsseminarier Finansiering
Vt 2003	Planering av nätverkets kompetensutveckling Implementering i församlingar och pastorat Planering av studieresa 2-3 utbildningsseminarier
Ht 2003	1-2 utbildningsseminarier Studieresa till Costa Rica
Vt 2004	Reflektion Dokumentation 1-2 uppföljningsseminarier Information och kunskapsförmedling Nätverksbyggande Implementering i kyrkoråd och församlingar
Ht 2004	Fortsatt nätverksbyggande Utvärdering och avstämning Kunskapsförmedling Planering återstoden av projektet
2005, 2006, 2007	Verksamhetsutveckling i församlingar och pastorat Fortsatt utveckling av nätverket Utvärdering Avslut ht 2007

BUDGET

Kostnader

Omkostnader resa 14 pers. à 20 000:-/pers. + oförutsett	300 000
Information och dokumentation	100 000
Seminarier 7 st. à 10 000:- / dag	70 000
Material (stud.mtrl, info.mtrl, m.m.) 10 000/år	50 000
Utvärdering (2 ggr)	40 000
Projektanställd 2 år 25%	200 000
Sammanträdeskostnader Projektgrupp 4000/år	20 000
Övrigt	<u>20 000</u>
SUMMA	800 000

Intäkter

Omfördelning av diplomeringsmedel	200 000
Strukturbidrag	550 000
Församlingsbidrag 5000 kr/resursperson	<u>50 000</u>
SUMMA	800 000